

נוירוטיסיזם, פסיכוטיסיזם ואקסטרברטיות

כמבחינים בין סוגי עבריינות של נשים

[גלי פרי¹, מלי שחורי² ומשה אדד³]

במחקר הנוכחי נבחנו הבדלים סוציו-דמוגרפים ואישיותיים בקרב אסירות בישראל על פי סוג העבירה שביצעו. השתתפו במחקר 60 אסירות מכלא "נוה תרצה", בהן 23 נשים שהורשעו בגין עבירות אלימות, 24 נשים שהורשעו בגין עבירות הקשורות בסמים ו-13 נשים שהורשעו בגין עבירות הונאה. ההבדלים האישיותיים בין הקבוצות נבחנו על פי מודל תלת ממדי לאישיות שפותח על ידי איינסנק: אקסטרברטיות (Extraversion), נוירוטיסיזם (Neuroticism) ופסיכוטיסיזם (Psychoticism). הממצאים תמכו במודל המחקר, בעיקר באשר לעברייניות סמים ולעברייניות מרמה והונאה. ממצאי המחקר מלמדים שנוירוטיסיזם הוא מאפיין אישיותי משמעותי הקשור בעיקר במשתני קורבן כגון התעללות בילדות, המבטאים את החשיבות ואת ההשפעה של טראומה מוקדמת על מעורבות בהתנהגות עבריינית. לממצאים יש חשיבות בזיהוי של מאפיינים וצרכים ייחודיים של אסירות שהורשעו בעבירות שונות, לצורך בניית תוכניות התערבות וטיפול.

מבוא

ובמספר הנשים הכלואות (Harrison & Beck, 2003). מרבית התיאוריות המסורתיות העוסקות בעבריינות ובסיבות לה דנו בעבריינות בקרב גברים (Belknap, 2001; Bloom, Owen & Covington, 2004; Gilligan, 1982; Heidensohn, 1995; Hirschi, 1969). בעשורים האחרונים גוברת ההתעניינות של המחקר הקרימינולוגי בפשיעת נשים, וההתייחסות אליה היא כאל קבוצה ייחודית המובחנת מזו של הגברים (Morash & Schram, 2002; Morton, 2002; Pollock, 1999, 2002; Roberts, 2002).

הסטטיסטיקה הפלילית הרשמית מלמדת על שכיחות נמוכה של פשיעה בקרב נשים לעומת פשיעה בקרב גברים (Chernoff & Simon, 2000; Corbett, 2007). בעולם המערבי נע חלקן של האסירות בין 2% ל-8% (International Center for Prison Studies, 2010), ואילו בישראל האסירות הן כ-2.2% מכלל האסירים (נתוני שירות בתי הסוהר, מאי 2010). עם זאת בעשורים האחרונים חלה עלייה באחוזי הפשיעה של נשים (Belenko, Usdansky & Foster, 1998; Chernoff & Simon

¹ גלי פרי - דוקטורנטית במכון לקרימינולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים.
² ד"ר מלי שחורי - מרצה בכירה, קרימינולוגית שיקומית ומטפלת זוגית ומשפחתית. מרצה במרכז האוניברסיטאי אריאל ובאוניברסיטת בר-אילן.
³ פרופ' משה אדד - פרופ' אמריטוס באוניברסיטת בר-אילן, ראש אקדמי במכללת צפת ובעל פרס ישראל בחקר הקרימינולוגיה (2010).

ההתייחסות אל נשים כאל קבוצה ייחודית נתמכה בממצאי מחקרים המלמדים על הבדלי מגדר מבחינת מדדי פשיעה כגון שכיחות העבריינות הכוללת, מספר מעצרים וסוגי עבירות (D'Unger, Land & McCall, 2002; Hindelang, 1972; Wilson & Herrnstein, 1985), וכן מבחינת משתנים סוציו-דמוגרפיים. לאסירות מעמד סוציו-אקונומי נמוך יותר מאשר לאסירים, רובן חוו התעללות מינית, פיזית או נפשית, מרביתן השתמשו בסמים ו/או באלכוהול והן סובלות יותר מהפרעות נפשיות מאשר גברים (חן ועינת, 2009; Belknap, 2001; Bloom, Owen & Covington, 2004; Cox, Banks & Stone, 2000; Langan & Pelissier, 2001; Maden, Swinton & Gunn, 1994; Simmons, Lehmann, Cobb & Fowler, 2005).

במחקר הנוכחי נעשה ניסיון לבחון הבדלים סוציו-אקונומיים ואישיותיים בקרב נשים אסירות בישראל על פי סוג העבירה שהורשעו בה: עבירות אלימות, עבירות הונאה ומרמה ועבירות הקשורות בשימוש בסמים. חלוקה זו, המתבססת על הבחנה על פי סוג העבירה, נשענה על ספרות מחקרית המדגישה את חשיבות ההבחנה בין סוגי עבריינות בכלל ובין סוגי עבריינות בקרב נשים בפרט. כך לדוגמה, וורן ורוזנבאום (Warren & Rosenbaum, 1986) הגדירו קטגוריות לפי משך הפעילות הכלילית ושכיחותה והבחינו בין נשים שביצעו עבירות הקשורות לאלימות, להונאה, לרכוש ולסדר ציבורי. אחרים הדגישו את הייחודיות של נשים שעברו עבירות הקשורות בשימוש בסמים (לדוגמה, חן ועינת, Staton, Leukefeld & Webster, 2003; Downen & Blanchette, 2002).

מחקרים שהתמקדו בבחינת אלימות בקרב נשים בוגרות בדקו בעיקר אלימות בין בני זוג ואלימות במערכות יחסים אינטימיות (לדוגמה, Holtzworth-Munroe, 2005; Kimberly & Allen, 2008). בחלק מהמחקרים נמצא קשר בין תוקפנות לכשיעה אלימה (Pulkkinen, Virtanen, Klinteberg & Magnusson, 2000), בין אימפולסיביות להתנהגות אנטי-סוציאלית (Komarovskaya, Loper & Warren, 2007).

ובין אקסטרורטיטיות וניורטיסיזם לאלימות (Eysenck, 1967, 1970, 1973, 1977; Farrington, 2003; Tofi & Coid, 2009; Wood & Newton, 2003). ההתייחסות לנשים שעברו עבירה הקשורה בשימוש בסמים כאל קבוצה נפרדת מוסברת בעיקר באמצעות הקשר המובהק - שנמצא במחקרים רבים - בין חוויות טראומטיות בילדות, כגון חשיפה להתעללות מינית או לשימוש בחומרים ממכרים בקרב בני משפחה, ובין עבריינות הקשורה בסמים בקרב נשים בוגרות (חן ועינת, 2009; Langan & Pelssier, 2001; Miller, Downs & Testa, 1993; Westermeyer & Boedicker, 2000; Widom, Schuck & White, 2006). עוד נמצא, כי מבחינה אישיותית לעבירות הקשורות בסמים יש דפוס ייחודי. נמצא קשר חיובי בין ניורטיסיזם ואינטרורטיטיות לשימוש בסמים (בורגנסקי, 1994).

שלא כמו נשים שעברו עבירות הקשורות באלימות או בסמים, נשים שעברו עבירות הקשורות בהונאה ובמרמה זכו לדיון מחקרי מועט ביותר (Goldstraw, Smith & Sakurai, 2005). מחקרים שבדקו גברים עברייני הונאה מצאו שהם נבדלים ממושעים "רגילים" בכל הקריטריונים: הם מבוגרים יחסית, רמת השכלתם גבוהה ויש להם היסטוריה של תעסוקה יציבה (Goldstraw, Smith & Sakurai, 1988; Wheeler, Mann & Sarat, 2005). עברייני הונאה ביצעו את העבירה הראשונה שלהם בגיל מאוחר יחסית, עברו על החוק בשכיחות נמוכה יותר מעבריינים אחרים (Weisburd, Chayet & Waring, 1990) ומספר המעצרים שלהם היה נמוך יחסית (Benson & Moore, 1992). במחקרים היחידים שבדקו נשים שהורשעו בעבירות הונאה (Daly, 1992, 1994) תוארו הנשים כשייכות למעמד סוציו-אקונומי גבוה יחסית, ללא עבר קורבני בדרך כלל, ללא מעורבות בפעילות עבריינית וללא היסטוריה של שימוש בחומרים ממכרים. ככל הידוע, על אף ההתייחסות אל עברייניות הונאה כאל קבוצה נבדלת, לא נחקרו המאפיינים האישיותיים של קבוצה זו.

ההבדלים האישיותיים בין הקבוצות נבחנו במחקר הנוכחי על פי מודל תלת ממדי לאישיות שפותח

לחוות מצבים רגשיים שליליים. לפיכך נוצרים ארבעה סוגי אופי: בעל האופי הפלגמטי הוא אדם אינטרוברט יציב בנפשו, מהורהר, שולט בעצמו, אמין ורגוע. לעומתו האינטרוברט הניורטי הוא לא חברותי, חרד ונוקשה. אייסנק הגדירו כ"מלנכולי". האקסטרוברט היציב נפשית, האופטימי, הוא אדם קליל, מלא חיים וחברותי. האקסטרוברט הניורטי הוא אדם מהיר תמה, אגרסיבי ואימפולסיבי (Eysenck, 1967, 1970, 1973, 1977, 1994).

הממד השלישי, פסיכויסיזם, מציין היעדר תחושת חרדה, חוסר מצפון וחוסר רגישות, כחד או אינתרופטיה. פסיכויסיזם גבוה מעלה את הסיכוי לעבריינות ויכול להסביר תופעות של פשיעה קשה שהניורטיסיזם לא יכול להסביר (Eysenck & Eysenck, 1976).

מאז שנות ה-70 נערכו מחקרים רבים שהשתמשו בכלי שחיבר אייסנק וסיפקו תמיכה להנחות המודל שהציע. ככלל נמצא, כי מדד הפסיכויסיזם ומדד הניורטיסיזם מבחינים היטב בין עבריינים ללא-עבריינים ובין רמות שונות של עבריינות. ברוב המחקרים נמצא, כי מרכיב האקסטרוברטיות הבחין בין עבריינים ללא-עבריינים, אך לא הבחין בין רמות עבריינות (אדד, 1989; Dam, Janssens & De Bruyn, 2005; Knust & Stewart, 2002; Gudjonsson Einarsson, Bragason & Sigurdsson, 2006).

מחקרים שעסקו בקשר בין מדדי האישיות של אייסנק לעבריינות הדגישו את חשיבותו של מרכיב הפסיכויסיזם כמנבא מרכזי לעבריינות (Levin & Jackson, 2004; Mak., Heaven & Rummery, 2003; Gudjonsson, Einarsson, Bragason & Sigurdsson, 2006). לצד זאת מחקרים שבדקו את מדדי האישיות של אייסנק בקרב נשים הבליטו את הקשר בין ניורטיסיזם לגורמים הקשורים לפשיעה ולקורבנות. כך נמצא קשר בין מצוקות בילדות, כגון התעללות פיזית, נפשית או מינית, הזנחה רגשית או פיזית ובין ניורטיסיזם בבגרות (Roy, 2002). כן נמצא קשר בין ניורטיסיזם לנטייה משפחתית לדיכאון (Katz & McGuffin, 2009).

על ידי אייסנק - אקסטרוברטיות (Extraversion), ניורטיסיזם (Neuroticism) ופסיכויסיזם (Psychoticism), באמצעות שאלון המשמש כלי מרכזי וידוע בחקר העבריינות (Eysenck Personality Questionnaire Revised) (שוהם, רהב ואדד, 2004; Eysenck, 1970, 1973, 1977, 1994). שלושת ממדי האישיות שנבחרו הוצגו על ידי התיאוריה הפסיכו-ביולוגית של אייסנק כמדדים המשפיעים על נטייתו של הפרט להיות מעורב בפעילות עבריינית (Eysenck, 1967, 1970, 1973, 1977).

התיאוריה הפסיכו-ביולוגית מניחה, כי רגיעה מביצוע פשעים היא תגובה מותנית, ואילו המצפון מתפתח בשל תהליכי התניה (שוהם, רהב ואדד, 2004). על פי אייסנק, בני אדם נבדלים זה מזה בכושרם להיות מותנים, כתלות במיקומם על רצף של שלושה ממדים: אקסטרוברטיות (רצף בין מוחצנות למופנמות), ניורטיסיזם (נטייה מתמשכת לחוות מצבים רגשיים שליליים) ופסיכויסיזם (היעדרם של תחושת חרדה, מצפון, רגישות, כחד או אינתרופטיה). כל אחד מהמאפיינים האלו משפיע על אישיותו של האדם ועל נטייתו לעבריינות.

ממד האקסטרוברטיות נחשב לאחד הממדים המרכזיים המאפיינים את האישיות. בהתבססו על ניתוח גורמים תיאר אייסנק (Eysenck & Eysenck, 1985) את האקסטרוברט כ"טיפוס אישיות" חברותי, אוהב מסיבות וחברים, אסרטיבי, תר אחר ריגושים, אוהב שינויים, חופשי מדאגות, אוהב לנוע ולעשות דברים ומי שרגשותיו אינם מבוקרים. לעומתו האינטרוברט הוא "טיפוס אישיות" שקט, מתבודד, מאופק, אינטרוספקטיבי, מתייחס לענייני היום יום בכובד ראש, מייחס ערך רב לאמות מידה מוסריות, אוהב אורח חיים מסודר ושומר את רגשותיו בבקרה. בעוד שהאקסטרוברט מפנה את האנרגיות שלו כלפי החברה, האינטרוברט מפנה את האנרגיות שלו כלפי עצמו. אדם לא בהכרח משתייך לאחד הקטבים, ויש שימצאו עצמם בעמדת ביניים בממד האקסטרוברטיות.

אייסנק הוסיף לממד האקסטרוברטיות ממד של ניורטיסיזם גבוה או נמוך, המוגדר כנטייה מתמשכת

3. אסירות שביצעו עבירות הונאה יתאפיינו בכעיות מעטות בילדות, בפשיעה מגיל מאוחר יחסית ובמעצרים מעטים, והפרופיל האישייתי שלהן יהיה נבדל מזה של הקבוצות האחרות.

שיטה

אוכלוסיית המחקר

במחקר השתתפו 60 אסירות כליליות ששהו בכלא "נוה תרצה" בחודשים יוני-ספטמבר 2005. הנבדקות חולקו לשלוש קבוצות על פי סוג העבירה שביצעו: עבירות כלפי חיי אדם וגופו (להלן עבירות אלימות), עבירות סמים ועבירות הונאה ומרמה. האסירות מוינו לקבוצות לפי סוג העבירה על פי סעיפי האישום ועל פי מידע שנמסר מגורמים מוסמכים.

הקבוצה הראשונה כללה 23 נשים שריצו את עונשן בגין עבירות אלימות (גיל ממוצע: 35.83, סטיית תקן: 10.19). מתוכן 21 נשים הורשעו בגין אלימות כלפי בן משפחה, בן זוג או אדם שעמו היו להן יחסים אינטימיים. רק שתי נשים הורשעו באלימות נגד אדם שלא היו להן קשרים אינטימיים או משפחתיים עמו. הקבוצה השנייה כללה 24 נשים שריצו את עונשן בגין עבירות הקשורות בסחר בסמים ובשימוש בהם (גיל ממוצע: 31.33, סטיית תקן: 8.90). כל הנשים בקבוצה זו הגדירו עצמן כמכורות לסמים. הקבוצה השלישית כללה 13 נשים שריצו את עונשן בגין עבירות הונאה (גיל ממוצע: 46.46, סטיית תקן: 7.77).

כאשר נבחנו ההבדלים הדמוגרפים בין הקבוצות נמצא הבדל מובהק במצבן המשפחתי של הנבדקות $[\chi^2(2)=11.22, p<.01]$. בעוד שרוב הנבדקות בקבוצות האלימות והסמים היו רווקות (39.1% ו-65.2% בהתאמה), רוב הנבדקות בקבוצת ההונאה היו פרודות או גרושות (53.8%). לא נמצאו הבדלים מובהקים מבחינת אחוז הנבדקות שהיו אימהות, אך אחוז האימהות בקבוצת ההונאה היה גבוה יותר (76.9%) מאחוז האימהות בקבוצת האלימות (68.2%) ובקבוצת הסמים (41.7%). ממצא מובהק נוסף מלמד על הבדלים ברמת ההשכלה של הנבדקות $[\chi^2(2)=17.5, p<.001]$. רוב הנבדקות בקבוצת ההונאה היו משכילות יותר (ל-83.3% מהן היתה

ככל הידוע, מודל זה לא נבחן בקרב נשים אסירות ולא נעשה ניסיון לקשר בינו לבין סוגי עבירות שבוצעו על ידי נשים, כפי שנבדק במחקר הנוכחי.

מלבד בחינת המודל הפסיכו-ביולוגי בדק המחקר הנוכחי משתנים שנמצאו במחקרים שונים כמבחינים בין סוגי עבריינות ומדדיה: הבדלים במדדי הפשיעה (גיל בעת תחילת הפשיעה, מספר מעצרים והמשך פשיעה בבגרות) והבדלים במאפיינים סוציו-דמוגרפים [רקע משפחתי, בעיות התנהגות בילדות, גיל הבגרות המינית (גיל בעת הווסת הראשון), סביבת בית הספר בגיל ההתבגרות המינית ומגעים עם בני קבוצת שווים עבריינים] (Aalsma & Lapsley, 2001; Ehrensaft, Moffitt & Caspi, 2004; Krueger et al., 1994; Silverthorn & Frick, 1999). ממצאי המחקרים האלו תמכו בקשר שבין מדדים אלה לרמת העבריינות והראו שניתן לסווג את הנבדקות לשתי קטגוריות עיקריות (נתיבים לפשיעה): קבוצת עבריינות נמוכה וקבוצת עבריינות כרונית. נערו ששוונו לקבוצה הראשונה התאפיינו בגיל בגרות מינית מוקדם יחסית ובמעורבות בפעילות עבריינית בשנות התיכון. פעילות זו שככה ברבות הימים. בנות ששוונו לקבוצה השנייה התאפיינו בכעיות התנהגות חמורות שראשיתן בגיל הילדות ושיאן בשנות התיכון ובבגרות. בנות קבוצה זו היו מעורבות בפשיעה רבה יחסית בגיל השיא (סביבות גיל 17), ובמשך חייהן הבוגרים ניהלו קריירה עבריינית.

השערות המחקר

1. אסירות שביצעו עבירות הקשורות בסמים יתאפיינו ברמה נמוכה יחסית של אקסטרורטריות וברמה גבוהה יחסית של ניורטיסיזם לעומת אסירות מהקבוצות האחרות. הן גם יתאפיינו בכעיות בילדות - במשפחת המוצא, בפשיעה מגיל צעיר ובמעצרים מרובים.
2. אסירות שביצעו עבירות אלימות יתאפיינו ברמה גבוהה יחסית של אקסטרורטריות, ברמה גבוהה יחסית של ניורטיסיזם וברמה גבוהה יחסית של פסיכויסיזם לעומת אסירות מהקבוצות האחרות. גם אסירות אלו יתאפיינו בכעיות בילדות כמזכר לעיל.

השכלה על תיכונית) מהנבדקות בקבוצת האלימות ובקבוצת הסמים (13.6% ו-16.7% בהתאמה). הבדלים נוספים שנמצאו במשתנים סוציו-דמוגרפיים של הקבוצות מפורטים בהמשך.

כלים

שאלון פרטים סוציו-דמוגרפיים: שאלון מפורט חובר לצורכי המחקר וכלל שאלות על פרטים אישיים כגון גיל, מצב משפחתי, מספר ילדים, השכלה וכדומה. כמו כן כלל השאלון שאלות על עברה של הנבדקת ועל משפחת המוצא. הנבדקות נשאלו אם גדלו בבית ההורים, מה היה המצב הכלכלי בבית ההורים ואם סבלו בילדות מהתעללות פיזית, מינית או נפשית. בשאלון זה נכללו גם שאלות שהתייחסו למדדי פשיעה: הגיל שבו ביצעה האסירה את העבירה הראשונה (לפי דיווח עצמי), גיל האסירה בעת מעצרה הראשון, הסיבה למאסר הנוכחי, עבר פלילי.

שאלון אישיות של אייסק (EPQ-R): החוקרים השתמשו בשאלון למדידת אישיות שנכתב ותוקף בידי אייסק (Eysenck, 1975). השאלון כולל 100 היגדים שעליהם יש להשיב "נכון" או "לא נכון". התשובות מעניקות לנבחן ציונים בארבעה סולמות, כאשר הציון בכל סולם הוא סכום התשובות. מהימנות המבחן נבדקה על 257 נבדקים, תוך נטרול משתנים כגון גיל ומין, ונעה בין 0.80 ל-0.90. להלן פירוט הסולמות:

נוירוטיסיזם: סולם הנוירוטיסיזם בודק את מידת הנוירוטיות של הפרט וכולל 25 פריטים. לדוגמה, "האם לעתים קרובות את מודאגת בגלל דברים שלא היית צריכה לעשות או לומר?" מהימנות (אלפא של קרונברך) הסולם שהתקבלה במחקר הנוכחי היא $\alpha=0.87$.

אקסטרורטריות-אינטרורטריות: סולם האקסטרורטריות-אינטרורטריות בודק עד כמה הפרט הוא אינטרורטר או אקסטרורטר וכולל 23 פריטים. לדוגמה, "האם יש לך תחביבים רבים ומגוונים?" מהימנות (אלפא של קרונברך) הסולם שהתקבלה במחקר הנוכחי היא: $\alpha=0.73$.

פסיכויסיזם: סולם הפסיכויסיזם בודק את מידת

הפסיכויסיות של הפרט וכולל 31 פריטים. לדוגמה, "האם את נהנית לפגוע באנשים שאת אוהבת?" מהימנות הסולם שהתקבלה במחקר הנוכחי היא: $\alpha=0.62$.

סולם שקר: סולם השקריות בודק את מידת נטייתו של הפרט לשקר וכולל 21 פריטים. לדוגמה, "האם קרה שהתפארת במשהו שידעת שבעצם נעשה על ידי מישהו אחר?" מהימנות הפריט שהתקבלה במחקר הנוכחי היא: $\alpha=0.82$.

הליך

השאלונים הועברו למשתתפות בתוך בית הסוהר לאחר תיאום עם רשויות הכלא. הם נמסרו לכל אסירה באופן פרטני, במקום שקט המאפשר פרטיות ואנונימיות. הראיון החל בשיחה שתכליתה הבהרה כללית של מטרת המחקר, כאשר לכל נבדקת הובהר כי השאלונים הם אנונימיים וישמשו לצורכי מחקר בלבד. הוסבר לנבדקות שהן לא חייבות להשתתף במחקר, וכל אסירה שהסכימה ליטול חלק במחקר חתמה על כתב הסכמה.

השאלונים מולאו בסדר הבא: שאלון פרטים סוציו-דמוגרפיים ואחריו שאלון האישיות של אייסק. במחקר השתתפו 65 אסירות, אך חמישה שאלונים נפסלו עקב מילוי חלקי של השאלון. לפיכך נותרו נתונים של 60 אסירות בלבד שמילאו את כל השאלונים.

ממצאים

בחלק הראשון של פרק הממצאים מתוארים משתני הרקע האישי והמשפחתי של קבוצות המחקר, תוך התייחסות לרקע פלילי ולהבדלים בין הקבוצות. לאחר מכן מוצגים ממצאי המחקר במדדי האישיות שנבדקו (נוירוטיסיזם, אקסטרורטריות ופסיכויסיזם).

הבדלים במשתנים סוציו-דמוגרפיים בין הקבוצות כדי להשוות בין המשתנים הסוציו-דמוגרפיים של הקבוצות נערכו ניתוחי חי בריבוע, ניתוחי שונות ומבחני שפה. לוח 1 מציג תוצאות ניתוחי חי בריבוע של הבדלים בין נתונים של משפחת המוצא של קבוצות המחקר.

לוח 1: נתונים על משפחת המוצא של הנבדקות והבדלים בין קבוצות המחקר

הבדל	הונאה		סמים		אלימות			
	%	N	%	N	%	N		
*7.80	76.9	10	45.8	11	82.6	19	בית ההורים	שהות בילדות
	23.1	3	54.2	13	17.4	4	אחר	
5.28	92.3	12	60.9	14	82.6	19	טוב	מצב כלכלי במשפחת המוצא
	7.7	1	39.1	9	17.4	4	לא טוב	
4.14	7.7	1	37.5	9	21.7	5	כן	מעורבות פלילית במשפחה
	92.3	12	62.5	15	78.3	18	לא	
*8.67	-	-	45.8	11	26.1	6	כן	סמים ואלכוהול במשפחה
	100	13	54.2	13	73.9	17	לא	
2.3	-	-	16.7	4	13.0	3	כן	מחלות נפש במשפחה
	100	13	83.3	20	87.0	20	לא	
*6.65	15.4	2	56.5	13	30.4	7	כן	התעללות
	84.6	11	43.5	10	69.6	16	לא	

$p < .05$ *

מדדי פשיעה

כדי להשוות את רמת הפשיעה בין הקבוצות נבדקו מדדי הפשיעה: הגיל שבו בוצעה העבירה הראשונה (לפי דיווח עצמי), גיל בעת המעצר הראשון ומספר המעצרים הכולל (לפי נתוני התיק האישי). לוח 2 מציג ממוצעים וסטיות תקן של מדדי פשיעה בקבוצות השונות.

מלוח 1 עולה, כי עברייניות שהורשעו בגין עבירות הקשורות בסמים שהו בילדותן מחוץ לבית (אצל קרובי משפחה אחרים, במוסדות, במשפחה אומנת והיו קורבן להתעללות בילדות במידה רבה יותר מהעברייניות בקבוצות האחרות. נוסף על כך שלא כמו עברייניות סמים ועברייניות אלימות, עברייניות הונאה לא נחשפו לשימוש בסמים ובאלכוהול במשפחה הקרובה.

לוח 2: ממוצעים, סטיות תקן והבדלים בפשיעה בין הקבוצות

הבדל (η^2)	MSE	הונאה (3)		סמים (2)		אלימות (1)		
		M	SD	M	SD	M	SD	
F(2,54)=8.84*** (.27) 3>2	947.18	35.82	12.07	20.57	7.88	29.29	12.04	גיל בעת ביצוע העבירה הראשונה
F(2,57)=9.49*** (.25) 3>2	1013.09	38.54	13.04	23.33	7.99	31.00	10.83	גיל בעת המעצר הראשון
F(2,57)=5.85** (.17) 2>1	11.66	2.00	1.22	2.63	2.00	1.22	0.42	מספר מעצרים

עבור "גיל בעת ביצוע העבירה הראשונה" חושבו 2,54 דרגות חופש בגלל חוסר בנתונים.

** $p < .01$

*** $p < .001$

F(6,102)=3.88, $p < .01$, $\eta^2 = .21$, Hotelling's T=.52

בבחינת ההבדלים בין הקבוצות נמצאו הבדלים מובהקים בין קבוצת הסמים ובין שתי הקבוצות האחרות [$F(2,60)=9.30, p<.001$]. האסירות בקבוצה של עברייניות הסמים נטו לשקר פחות (ממוצע: 8.08, סטיית תקן: 3.94) מאשר האסירות בקבוצת האלימות ובקבוצת ההונאה (ממוצע: 12.96, סטיית תקן: 3.57; ממוצע: 11.69, סטיית תקן: 4.70, בהתאמה).

קשרים בין משתני המחקר

כדי לבחון את הקשרים בין משתני המחקר נערכה סדרה של ניתוחי פירסון. בבחינת הקשר בין משתני האישיות - ניוורטיסיזם, פסיכוכטיסיזם ואקסטרורטיזם - ובין מדדי הפשיעה נמצאו שני מתאמים: מתאם חיובי בין מדד הנורוטיסיזם לגיל הפשיעה הראשונה ($r=.29, p<.05$) ובין לבין מספר המעצרים ($r=.28, p<.05$). ככל שהפשיעה החלה בגיל צעיר יותר וככל שהאסירה נעצרה פעמים רבות יותר, כך מדד הנורוטיסיזם היה גבוה יותר. לא נמצאו קשרים בין מדד הנורוטיסיזם ובין מדדי פשיעה אחרים, או בין מדד הפסיכוכטיסיזם ומדד האקסטרורטיזם ובין מדדי הפשיעה האחרים. עוד נמצא, כי ככלל, וללא קשר לסוג העבירה, המתאם בין מדד הנורוטיסיזם למדד האקסטרורטיזם שלילי ($r=-.408, p<.01$) והמתאם בין מדד הפסיכוכטיסיזם למדד הנורוטיסיזם חיובי ($r=.451, p<.01$). בבחינת הקשרים בין משתני האישיות בקרב כל

עיון בלוח 2 מלמד, כי קיימים הבדלים בדפוסי העבריינות של האסירות מהקבוצות השונות. ככלל, אסירות מקבוצת הסמים התחילו את הקריירה העבריינית שלהן בגיל צעיר יותר והיו להן מעצרים רבים יותר מאשר לאסירות בקבוצות האחרות. מבחן שפה (Scheffe) הראה, כי בקרב עברייניות ההונאה הן העבירה הראשונה והן המעצר הראשון התרחשו בגיל מבוגר יותר מאשר בקבוצת הסמים, ומספר המעצרים בקבוצת הסמים היה גבוה יותר מאשר בקבוצת האלימות.

ניורטיסיזם, אקסטרורטיזם ופסיכוכטיסיזם

כדי לבחון את ההשערה בדבר ההבדלים בין הקבוצות במדדים שבדקו ניוורטיסיזם, אקסטרורטיזם ופסיכוכטיסיזם נערך ניתוח שונות. בלוח 3 מוצגים ממוצעים, סטיות תקן ותוצאות של ניתוח השונות בקבוצות השונות. מלוח 3 עולה, כי עברייניות סמים התאפיינו ברמת ניוורטיסיזם וברמת פסיכוכטיסיזם גבוהות יותר מאלה של עברייניות אלימות והונאה (Scheffe). לא נמצאו הבדלים ברמת האקסטרורטיזם בין הקבוצות.

סולם שקר

כאמור, מלבד מדדי האישיות של אייסקנך בוחן השאלון מדד שקר המאפשר לבדוק נטייה לשקר בשל רצייה חברתית או נטייה אישיותית.

לוח 3: ממוצעים, סטיות תקן והבדלים בניורטיסיזם, אקסטרורטיזם ופסיכוכטיסיזם

הבדל $F(2,54)$ (η^2)	MSE	הונאה		סמים		אלימות		
		M	SD	M	SD	M	SD	
**5.24 (.16)	131.30	12.92	5.30	19.30	5.61	15.61	3.88	ניורטיסיזם
1.26 (.05)	17.16	15.92	3.17	14.52	3.87	14.91	3.82	אקסטרורטיזם
*3.39 (.11)	30.43	7.61	4.48	10.35	2.42	7.35	2.60	פסיכוכטיסיזם

$p<.05$ *

$p<.01$ **

$F(6,104)=2.43, p<.05, \eta^2=.13, Hotelling's T=.29$

Anderson, Tapert, Moadab, Crowley & Brown, 2007; Cuomo, Sarchiapone, Di Giannantonio, Mancini & Roy; Narayan, Shams, Jain & Gupta, 1997) וכמבחינים מרכזיים בין רמות עבריינות וסוגי עבריינות - יותר מאשר מדד האקסטרורטיטיות (אדד, Dam, Janssens & De Bruyn, 2005; Knust & Stewart, 2002; Gudjonsson, Einarsson, Bragason & Sigurdsson, 2006). גם במחקר הנוכחי נמצא שלמדד

זה משקל נמוך בהבחנה בין סוגי נשים עברייניות. המתאמים שנמצאו בין משתני המחקר תומכים גם הם בקשר - שעליו מעידה הספרות - בין התעללות בילדות לעבריינות (Dembo, Dertke & LaVoie, 1987; Downs, Miller & Testa, 1992; Miller, 1990; Miller, Downs & Testa, 1993; Ter Laak et al., 2003). הממצא אפיון בעיקר נשים מקבוצת הסמים. ניתן להניח כי ההתנסויות הקשות במשפחת המוצא הובילו לרמות הגבוהות של ניורטיסיזם. עוד בשנות ה-50 טען סטוט (Stoot, 1950) לקשר בין טראומה ובין עבריינות כאמצעי עקיפה לאותם תכנים טראומטיים מאיימים. קשר זה נמצא גם במחקרים מאוחרים יותר (שפירא-מזוז, 1998; Cox, Allen & Lauterbach, 2007; MacPherson, Enns & McWilliams, 2004; Roy, 2002), שבהם צוין כי הדחקת חוויות של התעללות בילדות הובילה לניורטיסיזם, שמצא פורקן בדפוסי עבריינות. הקבוצה של עברייניות הסמים נבדלה מהקבוצות האחרות גם במדד השקר - האסירות בקבוצה זו נטו לשקר פחות. ייתכן שקיים קשר בין נטייה זו לנטייתן של אסירות אלו לא לחוש תחושת חרדה ופחד, ובינה לבין חוסר יכולתן היחסי לחוש את הזולת ואת רגשותיו. עם זאת יש מקום לבחון את הנושא במחקרים עתידיים.

שלא כמשוער, קבוצת עברייניות האלימות לא נבדלה מהקבוצות האחרות במדדי המחקר. הסבר אפשרי לחוסר המובחנות של קבוצת האלימות הוא אופיה המיוחד של הקבוצה: שלא כמו עברייני האלימות, ה"מסורתיים" המתוארים בספרות המחקרית, המכגינים התנהגות אלימה מילדות ובמשך כל חייהם (לדוגמה, Blokland, Nagin & Nieuwebeerta, 2005;

קבוצה נמצא מתאם שלילי בין מדד הניורטיסיזם למדד האקסטרורטיטיות רק בשתי קבוצות: נשים שעברו עבירות הקשורות בסמים ($r=-.420$, $p<.05$) ונשים שעברו עבירות הונאה ומרמה ($r=-.590$, $p<.05$). כמו כן נמצא מתאם שלילי בין מדד הפסיכויסיסיזם לסולם השקר ($r=-.505$, $p<.001$).

דין

מטרתו העיקרית של המחקר הנוכחי היתה לבחון את ההבדלים בין אסירות שנשפטו בגין עבירות סמים, עבירות אלימות ועבירות הונאה מבחינת שלושה משתני אישיות: ניורטיסיזם, פסיכויסיסיזם ואקסטרורטיטיות. כמו כן נבחנו ההבדלים בין הקבוצות מבחינת הרקע האישי. נמצאה הבחנה ברורה בעיקר בין קבוצת עברייניות הסמים ובין הקבוצות האחרות. עברייניות שהורשעו בגין עבירות הקשורות בסמים הובחנו משאר העברייניות הן במדדים סוציו-דמוגרפיים והן במדדים אישיותיים. הן סבלו מהתעללות בילדותן וגרו מחוץ לבית ההורים במידה רבה יותר מהאחרות, התחילו את הקריירה העבריינית בגיל צעיר יותר, נעצרו בגיל מוקדם יותר ואף נעצרו פעמים רבות יותר לעומת הקבוצות האחרות. הממצאים עולים בקנה אחד עם ממצאי מחקרים שבדקו עברייניות סמים (חן ועינת, 2009; Brems, Johnson & Freeman, 2001; Langan & Pelssier, 2004). היעדר הדמיון לשאר קבוצות המחקר רק מחזק את ההנחה שמדובר בקבוצה מובחנת.

דפוס זה של מובחנות נמצא גם כשנבחנו ההבדלים במאפיינים אישיותיים, בעיקר מבחינת ניורטיסיזם ופסיכויסיסיזם. נשים מקבוצת הסמים אופיינו ברמות גבוהות יותר של ניורטיסיזם ופסיכויסיסיזם מאשר נשים בקבוצות האחרות, נטו יותר מהן לסבול ממצבים רגשיים שליליים, מהיעדר תחושות של חרדה ופחד, מחוסר רגישות לזולת ומאיכולת לאינטרופתיה. כאמור, הספרות חסרה מחקרים משווים בין קבוצות של סוגי עברייניות, אולם מחקרים שבדקו אוכלוסיות דומות הציבו את מאפייני האישיות שתוארו לעיל כמאפיינים מרכזיים בקרב משתמשים בסמים (בורגנסקי, 1994;

מאפיינים של עברייני הונאה גברים. בדומה לממצאי המחקר הנוכחי, במחקרים אלה נמצא כי עברייני הונאה נבדלו מעבריינים "רגילים": השכלתם גבוהה יחסית, יש להם היסטוריה של תעסוקה קבועה והם מבוגרים יותר מעבריינים אחרים (Wheeler, Mann & Sarat, 1988). מבחינת מדדי פשיעה, עברייני הונאה החלו לפשוע בגיל מאוחר יותר, תדירות עבירותיהם נמוכה לעומת עבריינים אחרים (Weisburd, Chayet & Waring, 1990) ומספר מעצריהם נמוך לעומת מספר המעצרים של עבריינים אחרים (Benson & Moore, 1992).

לסיכום, הקשר בין סוג העבירה למשתנים סוציו-דמוגרפים, למדדי פשיעה ולמשתני אישיות נבדק במחקר הנוכחי לראשונה בקרב נשים בוגרות אסירות. הממצאים מלמדים על נזירותיסיזם ופסיכויסיזם כמשתני אישיות מרכזיים המבחינים בין סוגי העבירות. נזירותיסיזם, הנקשר למשתנים סוציו-דמוגרפים כגון התעללות בילדות, מבטא את ההשפעה של הטראומה על מעורבות בהתנהגות עבריינית. כן מספק המודל המוצג פרופיל מובחן לשתיים מקבוצות המחקר - עברייניות סמים ועברייניות הונאה ומרמה.

בחינה משולבת זו של מאפיינים סוציו-דמוגרפים ומאפיינים אישיותיים בעיסוק בפשיעת נשים מלמדת על המורכבות שבניסיון לסווג עבריינות לקטגוריות. ממצאי המחקר הנוכחי מעלים את הצורך במחקרי המשך שישתמשו במודל ויפתחו אותו. יש מקום להעמיק את המחקר ולגבותו במחקרים איכותניים, הן מבחינת טיב העבירות (סוגי עבירות, אופיין וכדומה) והן מבחינת ההיסטוריה של הנשים, חוויותיהן בילדות ובגיל הנעורים והשפעות על טיב העבירות בבגרות. יש מקום לבחון לעומק מאפייני אישיות נוספים כדי לאפשר הבנה טובה יותר של עבריינות נשים. להבחנה בין סוגי אוכלוסיות המופנות לטיפול יש חשיבות ניכרת בבניית תוכניות התערבות וטיפול. מחקרים העוסקים בשיקום מדגישים כי עבריינים יפיקו את מרב התועלת מתוכניות שישקפו את הצרכים הייחודיים של האוכלוסייה המופנית אליהם

(Ezell, 2007; Piquero, 2000; Porter, Birt & Boer, 2001), הרי שרוב עברייניות האלימות ששהו בכלא "נוה תרצה" בתקופת המחקר נשפטו בגין עבירת אלימות אחת וחד פעמית - רצח או סיוע לרצח, וברוב המקרים היה זה בן משפחה או בן זוג. מכאן שייתכן כי מדגם עברייניות האלימות במחקר הנוכחי לא מתאים להגדרה הקלאסית לאלימות ולכן לא שימש מדגם מייצג, ודווקא המדגם של עברייניות הסמים עולה בקנה אחד עם תיאור העבריינות ה"קלאסית".

מגמה ברורה (אם כי לא מובהקת סטטיסטית) מאירה באור אחר את קבוצת עברייניות ההונאה, בעיקר מהבחינה הסוציו-דמוגרפית ומבחינת מדדי הפשיעה. הנשים בקבוצה זו עברו עבירה ראשונה בגיל מאוחר יחסית, נעצרו בפעם הראשונה בגיל מבוגר לעומת העברייניות בקבוצות האחרות ונעצרו פחות פעמים מהן. עברייניות בקבוצה זו גדלו בילדותן בבית הוריהן ולא נחשפו לשימוש בסמים ובאלכוהול במשפחת המוצא. מרביתן לא חוו התעללות בילדותן, לא הפגינו בעיות בילדות (כגון בריחה מהבית, שיטוט ברחובות, פגיעה בבעלי חיים וכדומה) ולא ניהלו קשרים חברתיים עם בני קבוצת שווים עבריינית. מלבד זאת הן אופיינו ברמת אקסטרורטריות גבוהה לעומת שאר הנבדקות. הממצאים באשר לקבוצת עברייניות ההונאה תומכים בהשערה המייחסת לקבוצה זו ייחודיות. עם זאת יש להתייחס לממצאים בזהירות, שכן במחקר הנוכחי רק 13 נשים היוו את קבוצת עברייניות ההונאה. מיעוטן של עברייניות ההונאה - בישראל ובעולם - לעומת עברייניות אחרות מתבטא גם בלקונה של נושא זה בספרות המחקרית, המקשה לשרטט את הפרופיל הייחודי של עבריינית ההונאה. ככל הידוע ומסקירת הספרות, אין בנמצא מחקרים שהתייחסו למאפיינים או לפרופיל של נשים עברייניות הונאה. אולם אין להתעלם מכך שהאימפולסיביות והחברתיות המאפיינות את האקסטרורטר על פי אייסנק (Eysenck, 1967, 1970, 1973, 1977) נקשרות אינטואיטיבית כמעט לעבירות הונאה ומרמה. ועוד זאת: ייתכן שניתן למצוא חיזוק לממצאים המכוונים לעברייניות הונאה דווקא במחקרים שבדקו

הכלא הוא בבחינת רע הכרחי, ויש לתת את הדעת לבעיות הקשורות לסיטואציה הייחודית שהנבדקים נתונים בה.

ביבליוגרפיה

אדד, מ' (1989). העברין בהתהוותו. תל אביב: אור עם.
אדד, מ' ולסלוי, א' (1989). אקסטרורברטיות, שפיטה לא מוסרית, נירוטיסיזם והתנהגות עבריינית. עבריינות וסטייה חברתית, י"ז, 63-73.
בורגנסקי, א' (1994). מקוד שליטה, דמוי עצמי, נירוטיסיזם ואקסטרורברטיות בקרב מתמכרים לסמים בישראל. עבודת מ.א., המחלקה לקרימינולוגיה, אוניברסיטת בר-אילן.
חן, ג' ועינת, ת' (2008). דפוסי פשיעה והתמכרות לסמים בקרב אסירות. צוהר לבית הסוהר, 12, 50-61.
שוהם, ש' ג', אדד, מ' ורהב, ג' (2004). קרימינולוגיה. ירושלים: שוקן.
שפירא-מזוז, א' (1998). נירוטיסיזם ודימוי עצמי בקרב נערות חסות עברייניות שהיו קורבן להתעללות בילדות. עבודת מ.א., המחלקה לקרימינולוגיה, אוניברסיטת בר-אילן.

Aalsma, M. C. & Lapsley, D. K. (2001). A typology of adolescent delinquency: Sex differences and implications for treatment. *Criminal Behavior and Mental Health*, 11, 173-191.

Allen, B. & Lauterbach, D. (2007). Personality characteristics of adult survivors of childhood trauma. *Journal of Traumatic Stress* 20, 587-595.

Anderson, K.G., Tapert, S. F., Moadab, I., Crowley, T. J. & Brown, S.A. (2007). Personality risk profile for conduct disorder and substance use disorders in youth. *Addictive Behaviors*, 32, 2,377-2,382.

Belenko, S., Usdansky, M. & Foster, S. E. (1998). Substance abuse and the prison population: A three year study by Columbia

Birgden, 2004; Chambers, Ward, Eccleston & Brown, 2009).

למחקר הנוכחי מספר מגבלות. מגבלה אחת קשורה בגודל המדגם. היקפה המצומצם של אוכלוסיית האסירות בישראל הכתיבה קבוצות קטנות, בעיקר בקרב עברייניות ההונאה והאלימות. יש בכך כדי לפגום ביכולת ההכללה של ממצאי המחקר על כלל אוכלוסיית הנשים העברייניות. שתי סוגיות מתודולוגיות נוספות, המאפיינות את כלל המחקרים המתנהלים בין כתליו של מוסד טוטאלי כבית סוהר, רלוונטיות גם למחקר הנוכחי. ראשית, המשתתפות במחקר היו אסירות שמילאו את השאלונים בעת שהותן בבית הכלא. על אף שהשאלונים מולאו בפרטיות והובטח לאסירות שהממצאים ישמשו לצרכי מחקר בלבד, יש להביא בחשבון שהחשש מהעברת מידע לסגל או לאסירים אחרים עלול ליצור הטייה: נטייה לקונסרבטיביות יתר ולרצייה חברתית. נתון מעניין שעלה מסולם השקר שנבדק במחקר הנוכחי מחזק הנחה זו: אסירות בקבוצת עברייניות הסמים נטו לשקר פחות מאשר אסירות בשתי הקבוצות האחרות. נטייה זו עשויה להיות קשורה לכך שנשים בקבוצה זו, שעברו מסלול של עבריינות "קלאסית" מרובת מעצרים ומאסרים, רואות עצמן כבירור כמכורות וכעברייניות ונעדר מהן הצורך לשקר ולהסתיר את האמת על חייהן ונטייתן. לעומתן נשים בקבוצות האחרות חשות עדיין צורך ליפות את המציאות. ממצא זה מחזק אמנם את אמינות הממצאים באשר לקבוצה זו, אך עלול לייצג נטייה חזקה יותר של קבוצת האלימות וקבוצת ההונאה לרצייה חברתית, שהביאה את האסירות להציג תמונת מצב חיובית יותר. הסבר זה טעון כמובן בדיקה נוספת במחקרי המשך. ועוד זאת, עצם השהייה בכלא, בעיקר לאורך שנים, יש בה כדי לשנות את תפיסותיו ואישיותו של האדם. ההימצאות במוסד טוטאלי עם תהליכי שיקום ועם טיפול פסיכולוגי הניתן לחלק מהאסירות, יוצרת נסיבות שבהן אישיותה של הנבדקת בעת עריכת המחקר אינה בהכרח קוהרנטית לחלוטין לאישיותה בעת ביצוע העבירה. ביצוע מחקר בין כתלי

- Corbett, C. (2007). Vehicle-related crime and the gender gap. *Psychology, Crime and Law*, 13, 254-263.
- Cox, B. J., MacPherson, P. S. R., Enns, M. W. & McWilliams, L. A. (2004). Neuroticism and self-criticism associated with posttraumatic stress disorder in a nationally representative sample. *Behavior Research and Therapy*, 42, 105-114.
- Cox, J. F., Banks, S. & Stone, J. L. (2000). Counting the mentally ill in jails and prisons. *Psychiatric Services*, 51, 533-534.
- Cuomo, C., Sarchiapone, M., Di Giannantonio, M., Mancini, M. & Roy, A. (2008). Aggression, Impulsivity, Personality Traits, and Childhood Trauma of Prisoners with Substance Abuse and Addiction. *The American Journal of Drug and Alcohol Abuse*, 34, 339-345.
- Daly, K. (1992). Women's pathways to felony court: Feminist theories of lawbreaking and problems of representation. *Southern California Review of Law and Women's Studies*, 2, 11-52.
- Daly, K. (1994). *Gender, crime, and punishment*. New Haven: Yale University Press.
- Dam, C. V., Janssens, J. M. A. M. & De Bruyn, E. E. J. (2005). PEN, Big Five, juvenile delinquency and criminal recidivism. *Personality & Individual Differences*, 39(1), 7-19.
- DeHart, D. D. (2008). Pathways to prison: Impact of victimization in the lives of incarcerated women. *Violence Against Women*, 14, 1,362-1,381.
- Dembo, R., Dertke, M., LaVoie, L. (1987). Physical abuse, sexual victimization and illicit drug use: A structural analysis among high risk adolescents. *Journal of Adolescence*, 10, 13-33.
- Dowden, C. & Blanchette, K. (2002). An evaluation of the effectiveness of substance University reveals widespread substance abuse among offender populations. *Corrections Today*, 60, 82-91.
- Belknap, J. (2001). *The invisible woman: Gender, crime and justice*. Belmont, CA.: Wadsworth.
- Benson, M. L. & Moore, E. (1992). Are white collar and common offenders the same? An empirical and theoretical critique of a recently proposed general theory of crime. *Journal of Research in crime and Delinquency*, 29, 251-272.
- Birgden, A. (2004). Therapeutic jurisprudence and sex offenders: A Psycho-legal approach to protection. *Sexual Abuse: A journal of Research and Treatment*, 13, 351-363.
- Blokland, A. A. J., Nagin, D. S. & Nieuwbeerta, P. (2005). Life span offending trajectories of a Dutch conviction cohort. *Criminology*, 43, 919-955.
- Bloom, B., Owen, B. & Covington, S. (2004). Women offenders and the gendered effects of public policy. *Review of Policy Research*, 21, 31-48.
- Bradley, R. B. & Davino, K. M. (2002). Women's perceptions of the prison environment: When prison is "the safest place I've ever been". *Psychology of Women Quarterly*, 26, 351-359.
- Brems, C., Johnson, M. E. & Freemon, M. (2004). Childhood abuse history and substance use among men and women receiving detoxification services. *The American Journal of Drug and Alcohol Abuse*, 30, 799-821.
- Chambers, J. C., Ward, T., Eccleston, L. & Brown, M. (2009). The Pathways Model of Assault: A qualitative analysis of the assault offender and offence. *The Journal of Interpersonal Violence*, 24, 1,423-1,449.
- Chernoff, N. W. & Simon, R. J. (2000). Women and crime the world Over. *Gender Issues* 18, 5-20.

- offense-specific criminal career lengths of a sample of serious offenders. *Crime and Delinquency*, 53, 3-37.
- Farrington, D. P., Trofi, M. M. & Coid, J. W. (2009). Development of adolescence-limited, late-onset, and persistent offenders from age 8 to age 48. *Aggressive Behavior*, 35, 150-163.
- Fugère, R., D'Élia, A. & Philippe, R. (1995). Considerations on the dynamics of fraud and shoplifting in adult female offenders. *The Canadian Journal of Psychiatry*, 40, 150-153.
- Gilligan, C. (1982). *In a different voice*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Goldstraw, J., Smith, R. G. & Sakurai, Y. (2005). Gender and serious fraud in Australia and New Zealand, *Trends and Issues in Criminal Justice*, No. 292. Australian Institute of Criminology, Canberra.
- Gudjonsson, G. H., Einarsson, E., Bragason, O. O. & Sigurdsson, J. F. (2006). Personality predictors of self-reported offending in Icelandic students. *Psychology, Crime and Law*, 12, 383-393.
- Harrison, P. M. & Beck, A. J. (2003). *Prisoners in 2002*. Washington, DC.: U.S. Department of Justice Programs, Bureau of Justice Statistics.
- Heaven, P. C. L., Newbury, K. & Wilson, V. (2004). The Eysenck psychoticism dimension and delinquent behaviors among non-criminals: changes across the lifespan? *Personality and Individual Differences*, 36, 1,817-1,826.
- Heidensohn, F. M. (1995). *Women and crime* (2nd Edition). New York: New York University Press.
- Hindelang, M. J. (1972). The relationship of self-reported delinquency to scales of the CPI and MMPI. *Journal of Criminal Law, Criminology and Police Sciences*, 63, 75-81.
- abuse programming for female offenders. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 4, 220-230
- Downs, W. R., Miller, B. A., Testa, M., (1992). Long-term effects of parent-to-child violence for women. *Journal of Interpersonal Violence*, 7, 365-382.
- D'Unger, A.V., Land, K. C. & McCall, P. L. (2002). Sex differences in age patterns of delinquent/criminal careers: results from Poisson latent class analyses of the Philadelphia cohort study. *Journal of Quantitative Criminology*, 18, 349-376.
- Ehrensaft, M. K., Moffit, T. E. & Caspi, A. (2004). Clinically abusive relationship in an unselected birth cohort: men and women's participation and developmental antecedents. *Journal of Abnormal Psychology*, 113, 258-271.
- Eysenck, H. J. (1967). *The biological basis of personality*. Springfield, IL: Charles C. Thomas.
- Eysenck, H. J. (1970). *The structure of human personality* (3rd edition). London: Methuen and Co.
- Eysenck, H. J. (1973). *The inequality of man*. London: Temple and Smith.
- Eysenck, H. J. (1977). *Crime and personality*. London: Routledge and Kegan Paul.
- Eysenck, H. J. (1994). Personality: Biological foundations. In: P. A. Vernon (Ed.), *The neuropsychology of individual differences* (151-199). New York: Academic Press.
- Eysenck, H. J. & Eysenck, M. (1985). *Personality and individual differences*. New York: Plenum Press.
- Eysenck, H. J. & Eysenck, S. B. G. (1975). *Manual of the Eysenck Personality Questionnaire*. London: Hodder and Stoughton.
- Ezell, M. E. (2007). Examining the overall and

- or primary scales? *Legal and Criminological Psychology*, 9, 135-152.
- Maden, A., Swinton, M. & Gunn, J. (1994). A criminology and psychiatric survey of women serving a prison sentence. *British Journal of Criminology*, 34, 172-191.
- Mak, A. S., Heaven, P. C. L. & Rummery, A. (2003). The role of group identity and personality domains as indicators of self reported delinquency. *Psychology, Crime and Law*, 9, 9-18.
- Miller, B. A., (1990). The interrelationships between alcohol and drugs and family violence. *NIDA Research Monograph* 103, 177-207.
- Miller, B. A., Downs, W. R. & Testa, M. (1993). Interrelationships between victimization experiences and women's alcohol/drug use. *Journal of Studies of Alcohol*, 11, 109-117.
- Morash, M. & Schram, P. (2002). *The prison experience*. Prospect Heights, IL: Waveland Press.
- Morton, J. (2003). *Working with women offenders*. East Peoria, IL: Versa Press.
- Narayan, R., Shams, G. K., Jain, R. & Gupta, B. S. (1997). Personality characteristics of persons addicted to heroin. *The Journal of Psychology*, 131, 125-128.
- Piquero, A. R. (2000). Assessing the relationships between gender, chronicity, seriousness, and offense skewness in criminal offending. *Journal of Criminal Justice*, 28, 103-115.
- Pollock, J. (1999). *Criminal women*. Cincinnati, OH: Anderson Publishing.
- Pollock, J. (2002). *Women, prison, and crime*. Ontario, Canada: Wadsworth Publishing.
- Porter, S., Birt, A. R. & Boer, D. P. (2001). Investigation of the criminal and conditional
- Hirschi, T. (1969). *Causes of delinquency*. Berkeley and Los Angeles: University of California Press.
- Holtzworth-Munroe, A. (2005). Female perpetration of physical aggression against an intimate partner: A controversial new topic of study. *Violence and Victims*, 20, 253-261.
- International Center for Prison Studies (2010). Retrieved November 21, 2010, from www.prisonstudies.org.
- Katz, R. & McGuffin, P. (2009). Neuroticism in familial depression. *Psychological Medicine*, 17(1), 155-161.
- Kimberly, F. & Allen, K. R. (2008). Women's experience of rage: A critical feminist analysis. *Journal of Marital and Family Therapy*, 34, 58-75.
- Knust, S. & Stewart, A. L. (2002). Risk-taking behavior and criminal offending: An investigation of sensation seeking and Eysenck personality questionnaire. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 46, 586-603.
- Komarovskaya, I., Loper, A. B. & Warren, J. (2007). The role of impulsivity in antisocial and violent behavior and personality disorders among incarcerated women. *Criminal Justice and Behavior*, 34, 1,499-1,515.
- Krueger, R. F., Schmutte, P. S., Caspi, A., Moffit, T. E., Campbell, K. & Silva, P.A. (1994). Personality traits are linked to crime among men and women: evidence from a birth cohort. *Journal of Abnormal Psychology*, 103, 328-338.
- Langan, N. P. & Pelissier, B. M. M. (2001). Gender differences among prisoners in drug treatment. *Journal of Substance Abuse*, 13, 291-302.
- Levin, S. Z. and Jackson, C. J. (2004). Eysenck's theory of crime revisited: factors

mental health: Problems and service utilization among incarcerated women. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 47, 224-239.

Stoot, D. H. (1950). *Delinquency and human nature*. Dunfermline: Carnegie United Kingdom Trust.

Ter Laak, J., De Goede, M., Aleva, L., Brugman, G., Van Leuven, M. & Hussmann, J. (2003). Incarcerated adolescence girls: Personality, social competence, and delinquency. *Adolescence*, 38, 251-265.

Weisburd, D., Chayet, E. F. & Waring, E. J. (1990). White collar crime and criminal careers: Some preliminary findings. *Crime and Delinquency*, 36, 342-355.

Westermeyer, M. D. & Boedicker, A. E. (2000). Course, severity and treatment of substance abuse among women versus men. *American Journal of Drug and Alcohol Abuse*, 26, 523-535.

Wheeler, S., Mann, K. & Sarat, A. (1988). *Sitting in judgment*. New Haven, CT: Yale University Press.

Widom, C. S., Schuck, A. M. & White, H. R. (2006). An examination of pathway from childhood victimization to violence: The role of early aggression and problematic alcohol use. *Violence and Victims*, 21, 675-678.

Wilson, J. & Herrnstein, R. J. (1985). *Crime and human nature*. NY: Touchstone.

Wood, J. & Newton, A. K. (2003). The role of personality and blame attribution in prisoners' experiences of anger. *Personality and Individual Differences*, 34, 1,453-1,465.

Zara, G. & Farrington, D. P. (2009). Childhood and adolescent predictors of late onset criminal careers. *Journal of Youth and Adolescence*, 38, 287-301.

release profiles of canadian federal offenders as a function of psychopathy and age. *Law and Human Behavior*, 25, 647-661.

Pulkkinen, L., Lyyra, A. L. & Kokko, K. (2009). Life success of males on non-offenders, adolescence-limited, persistent, and adult-onset antisocial pathways: follow-up from age 8 to 42. *Aggressive Behavior*, 35, 117-135.

Pulkkinen, L., Virtanen, T., Klinteberg, B. & Magnusson, D. (2000). Child behaviour and adult personality: comparisons between criminality groups in Finland and Sweden. *Criminal Behaviour and Mental Health*, 10, 155-169.

Roberts, A. (2002). Comparative analysis of battered women in the community with battered women in prison for killing their intimate partners. In A. Roberts (Ed.), *Handbook of domestic violence intervention strategies: Polices, programs and legal remedies* (pp. 49-63). New York: Oxford University Press.

Roy, A. (2002). Childhood trauma and neuroticism as an adult: possible implication for the development of the common psychiatric disorders and suicidal behavior. *Psychological Medicine*, 32, 1,471-1,475.

Silverthorn, P. & Frick, P. J. (1999). Developmental pathways to antisocial behavior: the delayed-onset pathway in girls. *Development and Psychopathology*, 11, 101-126.

Simmons, C. A., Lehmann, P., Cobb, N. & Fowler, C. R. (2005). Personality profiles of women and men arrested for domestic violence: an analysis of similarities and differences. *Journal of Offender Rehabilitation*, 41, 63-81.

Small, K. (2000). Female crime in the United States, 1963-1998: An update. *Gender Issues*, 18, 75-90.

Staton, M., Leukefeld, C. & Webster, J. M. (2003). Women substance use, health, and